EUROOPAN
KOMISSIO

Strasbourg 13.12.2016
SWD(2016) 461 final

# KOMISSION YKSIKÖIDEN VALMISTELUASIAKIRJA

# TIIVISTELMÄ VAIKUTUSTEN ARVIOINNISTA

***Oheisasiakirja***

**ehdotukseen**
**EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS**

**sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta annetun asetuksen (EY) N:o 883/2004 ja asetuksen (EY) N:o 883/2004 täytäntöönpanomenettelystä annetun asetuksen (EY) N:o 987/2009 muuttamisesta**
**(ETA:n ja Sveitsin kannalta merkityksellinen teksti)**

{COM(2016) 815 final}
{SWD(2016) 460 final}

## Vaikutustenarvioinnin tiivistelmä

**Vaikutustenarviointi sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 883/2004 ja sen täytäntöönpanoasetuksen (EY) N:o 987/2009 osittaisesta tarkistuksesta**

## A. Toimenpiteen tarve

### Miksi? Mihin ongelmaan puututaan?

Ehdotus koskee sosiaaliturvan yhteensovittamisesta annettuja EU:n sääntöjä pitkäaikaishoitoon liittyvien etuuksien, työttömyysetuuksien ja perhe-etuuksien alalla ja tiettyjen sosiaalietuuksien myöntämisestä työvoiman ulkopuolella oleville kansalaisille.

**Pitkäaikaishoitoon liittyvien etuuksien** osalta yksilöitiin kolme ongelmaa: i) puutteellinen selkeys kansalaisten ja laitosten kannalta; ii) puutteellinen selkeys oikeudellisissa puitteissa; iii) riski etuuksien menettämisestä tai kaksinkertaisista maksuista. Tämän vuoksi pitkäaikaishoitoon liittyvien etuuksien koordinointi valtioiden rajojen yli ei toimi tehokkaasti. 1,8 miljoonaa vakuutettua asuu muussa jäsenvaltiossa, kuin siinä, jossa he ovat vakuutettuna sairauden varalta. Näistä 45 000 käyttää luontoisetuuksia ja 35 000 rahaetuuksia. Pitkäaikaishoitoon liittyvien etuuksien rajatylittäviä käyttäjiä on vuoteen 2013 verrattuna 11 prosenttia enemmän vuonna 2020 ja 28 prosenttia enemmän vuonna 2030.

**Työttömyysetuuksien** osalta ongelmat liittyvät seuraaviin: i) kausien yhteenlaskua koskevien sääntöjen erilainen soveltaminen jäsenvaltioissa, ii) työttömyysetuudet toiseen jäsenvaltioon siirtävien vähäinen määrä, iii) sellaisten työttömien epäjohdonmukainen kohtelu, jotka asuvat muussa kuin aiemmassa työskentelyvaltiossaan (rajatyöntekijät ja muut toisessa jäsenvaltiossa työskentelevät) ja iv) epätyydyttävät korvaussäännöt. Seurauksena ovat työttömyysetuuksien tehoton käsittely, taloudellisen rasitteen epätasainen jakautuminen ja potentiaaliset esteet työttömien integroitumiselle työmarkkinoille. Vuonna 2014 työttömiä toisessa jäsenvaltiossa työskenteleviä oli arviolta 91 700, joista 53 800 oli rajatyöntekijöitä, 25 000 tapaukseen liittyy vakuutuskausien yhteenlaskeminen ja 27 300 tapaukseen etuuksien siirtäminen toiseen jäsenvaltioon.

**Sosiaalietuuksien** osalta tuomioistuimen hiljattaisissa tuomioissa asioissa C-140/12, *Brey*, C-133/13, *Dano*, ja C-308/14, *komissio v. Yhdistynyt kuningaskunta*, selvennettiin, että jäsenvaltiot voivat päättää rajoittaa yhdenvertaista kohtelua eritysten maksuihin perustumattomien rahaetuuksien ja muiden sosiaaliturvaetuuksien osalta, joita työvoiman ulkopuolella olevat kansalaiset hakevat, vapaata liikkuvuutta koskevan direktiivin sallimissa rajoissa**.** Oikeuskäytäntö ei tule ilmi asetuksessa, mikä johtaa avoimuuden puutteeseen. Vuonna 2014 työvoiman ulkopuolella olevia liikkuvuutta harjoittavia EU:n kansalaisia oli arviolta 3,7 miljoonaa. Näistä lähes 80 prosentilla on työvoimaan kuuluvien perheenjäsenten kautta saatuja johdettuja oikeuksia (oleskeluoikeus ja/tai oikeus etuuksiin), ja he ovat näin ollen oikeutettuja yhdenvertaiseen kohteluun kansallisten työntekijöiden perheenjäsenten kanssa. Loppuihin 20 prosenttiin vaikuttaa tämänhetkinen selkeyden ja avoimuuden puute siltä osin kuin on kyse heidän oikeuksistaan hakea etuuksia vastaanottavassa jäsenvaltiossa.

**Perhe-etuuksien** toiseen jäsenvaltioon siirtämisen osalta yksilöitiin kolme ongelmaa: i) näkemykset toiseen jäsenvaltioon siirrettyjen perhe-etuuksien suhteellisen ostovoiman epäoikeudenmukaisuudesta, ii) riski siitä, että säännöt vähentävät vanhempien kannustimia työskentelyyn ja lastenhoitovelvollisuuksien jakamiseen, iii) hallinnolliset vaikeudet etenkin tietyn tyyppisten etuuksien myöntämisessä johdettujen oikeuksien perusteella. Tästä aiheutuu haasteita viranomaisille ja mahdollisesti negatiivisia seurauksia perheille, joissa toinen vanhemmista tai molemmat työskentelevät eri jäsenvaltiossa kuin siinä, jossa heidän lapsensa asuu. Vuonna 2016 keskimäärin 1 prosentti lapsiin liittyvistä etuuksista siirrettiin toisessa jäsenvaltiossa asuvan 506 000 lapsen osalta.

### Mitä toimenpiteellä on tarkoitus saada aikaan?

Yleisenä tavoitteena on nykyaikaistaminen varmistamalla oikeudellinen selkeys, taloudellisen rasitteen oikeudenmukainen ja tasapuolinen jakautuminen asiaan liittyvien jäsenvaltioiden kesken sekä sääntöjen hallinnollinen yksinkertaisuus ja täytäntöönpanokelpoisuus.

Erityistavoitteena on **pitkäaikaishoitoon liittyvien etuuksien** osalta

- luoda asianmukainen ja vakaa järjestelmä,

- varmistaa rasitteen tasainen jakautuminen jäsenvaltioiden kesken,
- parantaa oikeudellista selkeyttä ja avoimuutta kansalaisten, laitosten ja muiden sidosryhmien kannalta.

**Työttömyysetuuksien** osalta
- varmistaa kausien yhteenlaskemista ja laskentaa koskevien sääntöjen yhden- ja johdonmukainen soveltaminen, josta käy ilmi, missä määrin työntekijä on integroitunut jäsenvaltioon,
- varmistaa, että liikkuvuutta harjoittavia EU:n työntekijöitä suojellaan heidän etsiessään ja tehdessään työtä toisessa jäsenvaltiossa,
- poistaa rajatyöntekijöiden ja muiden toisessa jäsenvaltiossa työskentelevien välinen erottelu siltä osin, mistä valtiosta he voivat hakea etuuksia, ja edistää samalla integroitumista työmarkkinoille,
- varmistaa, että työttömyysetuuksista aiheutuva taloudellinen rasite jakautuu jäsenvaltioiden välillä oikeassa suhteessa saatujen vakuutusmaksujen ja verojen tasoon hyödyntämättä korvausmekanismia,
- säätää järjestelmällisestä ja helposti hallinoitavasta yhteistyö- ja valvontamekanismista, jolla voidaan seurata, että muussa kuin etuudet maksavassa jäsenvaltiossa asuvien työttömien oikeuksia ja velvollisuuksia noudatetaan.

**Sosiaalietuuksien** osalta
- varmistaa työntekijöiden, työnhakijoiden ja työvoiman ulkopuolella olevien liikkuvuutta harjoittavien EU:n kansalaisten oikeuksien oikeudellinen selkeys ja avoimuus, myös siltä osin, missä määrin jäsenvaltioiden sosiaaliturvalaitokset voivat rajoittaa yhdenvertaisen kohtelun periaatetta sosiaalietuuksien myöntämisessä.

**Perhe-etuuksien** osalta
- varmistaa selkeä ja avoin yhteys perhe-etuudet myöntävän jäsenvaltion ja edunsaajien välillä,
- minimoida esteet tai tekijät, jotka eivät kannusta vanhempien osallistumista työmarkkinoille,
- varmistaa perhe-etuuksien käsittely mahdollisimman tehokkaasti.

**Mitä lisäarvoa saadaan toimenpiteen toteuttamisesta EU:n tasolla?**

Vaikuttavassa ja tehokkaassa koordinoinnissa on otettava huomioon muutokset jäsenvaltioiden kansallisessa sosiaaliturvassa ja yhteiskunnalliset muutokset. EU:n tason toimilla varmistetaan liikkuvuutta harjoittavien EU:n kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeuksien yhdenmukainen tulkinta ja suojelu, mitä ei voitaisi saavuttaa yksittäisten jäsenvaltioiden toimilla.

## B. Ratkaisut

**Mitä lainsäädännöllisiä ja muita toimenpidevaihtoehtoja on harkittu? Onko jokin vaihtoehto arvioitu parhaaksi? Miksi?**

**Pitkäaikaishoitoon liittyvien etuuksien** osalta tarkasteltiin kahta lainsäädännöllistä toimintavaihtoehtoa (ja kahta alavaihtoehtoa):
1. Toimivaltainen jäsenvaltio tarjoaa pitkäaikaishoitoon liittyvät rahaetuudet ja korvaa asuinjäsenvaltion tarjoamien luontoisetuuksien kustannukset (noudatellen sairausetuuksia koskevaa käytäntöä mutta selvennyksin),
2. Asuinjäsenvaltio tarjoaa kaikki pitkäaikaishoitoon liittyvät etuudet ja toimivaltainen jäsenvaltio korvaa ne 2a) ilman toimivaltaisen jäsenvaltion maksamaa erotusetuutta 2b) erotusetuuden kanssa.

Kolme vaihtoehtoa hylättiin: 1) suojatoimien käyttöönotto, 2) asuinjäsenvaltion asettaminen vastuuseen kaikkien pitkäaikaishoitoon liittyvien etuuksien tarjoamisesta ilman korvausta ja 3) toimivaltaisen jäsenvaltion asettaminen vastuuseen kaikkien pitkäaikaishoitoon liittyvien etuuksien tarjoamisesta (etuuksien siirtäminen toiseen jäsenvaltioon).
Parhaaksi arvioitiin vaihtoehto 1, jolla voidaan varmistaa sääntöjen vakaa soveltaminen.

**Työttömyysetuuksien** osalta tarkasteltiin kolmea lainsäädännöllistä toimintavaihtoehtoa, jotta voitaisiin varmistaa **kausien yhteenlaskemista ja laskentaa koskevien sääntöjen** yhdenmukainen soveltaminen:
1. kausien yhteenlaskeminen jo yhden vakuutuspäivän jälkeen,
2. kausien yhteenlaskeminen a) yhden tai b) kolmen työssäolokuukauden jälkeen,
3. aiemmassa työskentelyjäsenvaltiossa karttuneiden viiteansioiden käyttäminen työttömyysetuuksien laskemisessa joko a) yhden tai b) kolmen työssäolokuukauden jälkeen toimivaltaisessa jäsenvaltiossa,
4. horisontaalinen vaihtoehto vakuutuskausien tunnistamiseksi yhteenlaskemista varten.

Parhaaksi arvioituun vaihtoehtoon 2b yhdistetään aiemman työskentelyjäsenvaltion velvollisuus tarjota työttömyysetuuksia, jos ehto ei täyty, ja horisontaalinen vaihtoehto. Näin varmistetaan vähimmäistason integroituminen vastaanottavaan jäsenvaltioon ennen oikeutta hakea työttömyysetuuksia ja jäsenvaltioiden

johdonmukainen lähestymistapa. Lisäksi liikkuvuutta harjoittavia työntekijöitä suojataan, jos he eivät täytä tätä kautta viimeisessä työskentelyjäsenvaltiossa.

Työttömyysetuuksien **toiseen jäsenvaltioon siirtämiseen** liittyvän kauden pidentämisen osalta tarkasteltiin kahta lainsäädännöllistä toimintavaihtoehtoa:

1. työttömyysetuuksien maastavientikauden pidentäminen kolmesta kuuteen kuukauteen ja mahdollisuus siirtää etuudet toiseen jäsenvaltioon koko siksi kaudeksi, jona niihin on oikeus,
2. työttömyysetuuksien maastavientikauden pidentäminen koko siksi kaudeksi, jona niihin on oikeus.

Parhaaksi arvioitiin vaihtoehto 1, johon yhdistyy vahvistettu yhteistyömekanismi asianomaisten työvoimapalvelujen välillä valtioiden rajat ylittävän työnhaun tueksi.

**Rajatyöntekijöiden ja muiden toisessa jäsenvaltiossa työskentelevien** työttömyysetuuksien osalta harkittiin kolmea lainsäädännöllistä toimintavaihtoehtoa:

1. annetaan rajatyöntekijöille mahdollisuus valita, mistä he hakevat työttömyysetuuksia, samoin kuin muut toisessa jäsenvaltiossa työskentelevät,
2. asetetaan viimeisin työskentelyjäsenvaltio vastuuseen työttömyysetuuksien maksamisesta seuraavin alavaihtoehdoin: a) vaaditaan rajatyöntekijöitä rekisteröitymään asiasta vastaavan jäsenvaltion työvoimapalveluun tai b) annetaan heille mahdollisuus päättää, rekisteröityvätkö he toimivaltaisen valtion vai asuinvaltion työvoimapalveluun,
3. asetetaan viimeisin työskentelyjäsenvaltio vastuuseen työttömyysetuuksien maksamisesta, jos rajatyöntekijä on työskennellyt siellä vähintään 12 kuukautta ja siirretään vastuu muuten asuinjäsenvaltiolle seuraavin alavaihtoehdoin: a) vaaditaan rajatyöntekijöitä rekisteröitymään asiasta vastaavan jäsenvaltion työvoimapalveluun tai b) annetaan heille mahdollisuus päättää, rekisteröityvätkö he toimivaltaisen valtion vai asuinvaltion työvoimapalveluun.

Parhaaksi arvioitu vaihtoehto 3 a tarjoaa parhaan kompromissin tasapuolisen ja hallinnollisesti kustannustehokkaimman rasitteen jakamisen kannalta.

**Sosiaalietuuksien** osalta on tarkasteltu[1] lainsäädännöllisiä vaihtoehtoja (asetuksen muuttaminen):

1. a) mahdollistetaan poikkeaminen yhdenvertaisen kohtelun periaatteesta 4 artiklassa vain sosiaaliavun osalta,
   b) mahdollistetaan poikkeaminen yhdenvertaisen kohtelun periaatteesta 4 artiklassa erilaisten verovaroin rahoitettujen etuuksien osalta,
   c) mahdollistetaan poikkeaminen yhdenvertaisen kohtelun periaatteesta 70 artiklassa erityisten maksuihin perustumattomien rahaetuuksien osalta,
2. poistetaan toimeentulon takaavat erityiset maksuihin perustumattomat rahaetuudet asetuksesta (EY) N:o 883/2004.
3. Harkittavana oli myös muu kuin lainsäädännöllinen vaihtoehto (selkeytetään sääntöjä tiedonannolla).

Oikeudellisen selkeyden ja avoimuuden saavuttamiseksi tehokkaimmalla ja toimivimmalla tavalla parhaaksi arvioitiin vaihtoehtojen 1a ja 1b yhdistelmä.

**Perhe-etuuksien** osalta vaihtoehtona nykytilanteelle tarkasteltiin kahta lainsäädäntövaihtoehtoa, jotka koskivat yhteyttä saatujen perhe-etuuksien tason ja aiheutuneiden kustannusten välillä:

1. lapsen asuinvaltioon siirrettyjen perhe-etuuksien indeksointi a) ylös- ja alaspäin tapahtuvilla mukautuksilla tai b) vain alaspäin tapahtuvilla mukautuksilla,
2. asuinvaltio on ensisijaisesti toimivaltainen maksamaan perhe-etuudet.

Vaihtoehtoa perhe-etuuksien siirtämisvelvollisuuden poistamisesta tarkasteltiin, mutta se hylättiin oikeudellisista syistä.

Lisäksi harkittiin horisontaalista lainsäädäntövaihtoehtoa lastenhoitoavustusten koordinoimiseksi. Tässä oli

[1] EU:n tuomioistuimen tuomio asiassa 308/14, *komissio v. Yhdistynyt kuningaskunta*, on vaikuttanut vaihtoehtojen vaikutustenarviointiin. Tuomion seurauksena jäsenvaltiot voivat asettaa työvoiman ulkopuolella olevien kansalaisten sosiaaliavun ja sosiaaliturvaetuuksien saamisen edellytykseksi vapaata liikkuvuutta koskevan direktiivin ehtojen täyttymisen. Tilanne on toinen työnhakijoiden osalta, joiden oleskeluoikeus johtuu suoraan Euroopan unionin toiminnasta tehdystä sopimuksesta. Koska sääntelyntarkastelulautakunta hyväksyi tämän raportin ennen tuomion antamista, kirjoittajat eivät ole merkittävästi tarkistaneet vaihtoehtoja tai niiden vaikutusten analyysiä, jossa ei tule esiin tämä työvoiman ulkopuolella olevien kansalaisten ja työnhakijoiden erilainen kohtelu.

kolme alavaihtoehtoa: a) yksilölliset oikeudet palkkaan liittyvien lastenhoitoavustusten osalta niin, että toissijaisesti toimivaltaisella jäsenvaltiolla on pakollinen velvollisuus poiketa päällekkäisyyden estämistä koskevista säännöistä (eli maksaa etuus täysimääräisenä), b) sama lähestymistapa kuin a:ssa mutta kaikkien lastenhoitoavustusten osalta (palkkaan liittyvät ja kiinteämääräiset) ja c) sama lähestymistapa kuin b:ssä mutta vapaaehtoinen poikkeaminen päällekkäisyyden estämistä koskevista säännöistä (eli toissijaisesti toimivaltainen valtio joko maksaa etuuden täysimääräisenä tai maksaa lisän, jos sen etuudet ovat suurempia kuin ensisijaisesti toimivaltaisen valtion).

Parhaaksi vaihtoehdoksi arvioitiin nykytilanteen säilyttäminen yhdessä horisontaalisen vaihtoehdon c kanssa. Tällä yhdistelmällä varmistetaan, että ensisijainen vastuu perhe-etuuksista säilyy työskentelyjäsenvaltiolla, johon vanhempi maksaa veroja ja sosiaaliturvamaksuja; näin suojataan perheenjäseniä ja toimitaan lapsen edun mukaisesti. Horisontaalisen vaihtoehdon c ansiosta on myös mahdollista edistää työ- ja perhe-elämän tasapainoa lastenhoitokausina korostamalla enemmän yksilöllisiä oikeuksia ja tukemalla niitä jäsenvaltioita, jotka edistävät aktiivisesti sukupuolten välistä tasapainoa, tekemättä tästä velvollisuutta.

**Mitkä toimijat kannattavat mitäkin vaihtoehtoa?**

**Pitkäaikaishoitoon liittyvien etuuksien** osalta perusskenaariota (nykytilanne) kannatti kahdeksan jäsenvaltiota[2] ja vastusti kaksi. Kansalaisjärjestöt ja kansalaiset ottivat esiin heikommassa asemassa olevien kansalaisten sosiaalisen suojelun parantamisen. Vaihtoehto 1 sai eniten kannatusta jäsenvaltioilta (16 puolesta, ei yhtään vastaan).
Yksikään jäsenvaltio ei kannattanut vaihtoehtoa 2.

**Työttömyysetuuksien** osalta jäsenvaltioiden, asiantuntijoiden, työmarkkinaosapuolten, kansalaisjärjestöjen ja muiden sidosryhmien reaktiot vaihtelivat, eikä horisontaalista vaihtoehtoa lukuun ottamatta mikään vaihtoehto saanut selvää kannatusta. Suurin osa yksittäisistä vastaajista julkiseen kuulemiseen kannatti työttömyysetuuksien siirtämiskauden pidentämistä ja rajatyöntekijöiden valintaoikeutta.

**Sosiaalietuuksien** osalta 11 jäsenvaltiota kannatti asetuksen (EY) N:o 883/2004 4 artiklan muuttamista niin, että mahdollistetaan poikkeukset sosiaaliavustuksen osalta. Kaksi jäsenvaltiota kannatti maksuihin perustumattomien erityisetuuksien poistamista asetuksesta. Neljä jäsenvaltiota piti parhaana hallinnollisten ohjeiden antamista. Työmarkkinaosapuolten kannat vaihtelivat: jotkin halusivat vahvempia suojatoimenpiteitä, joilla suojattaisiin sosiaaliturvajärjestelmät kohtuuttomalta rasitteelta, ja toiset korostivat mahdollisia haitallisia vaikutuksia heikossa asemassa olevien kansalaisten kannalta. Koska näissä toimenpiteissä on kyse oikeuskäytännön kodifioinnista, ne eivät olleet osa julkista kuulemista.

**Perhe-etuuksien** osalta perusskenaariota kannatti 17 jäsenvaltiota 28:sta; myös kansalaisjärjestöt ja työntekijöitä edustavat työmarkkinaosapuolet kannattivat sitä samoin kuin suurin osa julkisen kuulemisen vastaajista. Vaihtoehdot 1a ja 1b saivat vähäistä kannatusta jäsenvaltioilta (neljä jäsenvaltiota kannatti vaihtoehtoa a eikä yksikään kannattanut vaihtoehtoa b). Vaihtoehto 2 sai kannatusta ensimmäisenä tai toisena vaihtoehtona 10 jäsenvaltiota, mutta kansalaisjärjestöjen, työmarkkinaosapuolten ja julkisessa kuulemisessa esitetyt kannat vaihtelivat. Horisontaaliset vaihtoehdot laadittiin vastauksena palautteeseen, jota saatiin neljältä jäsenvaltiolta, neuvostolta, parlamentilta, työmarkkinaosapuolilta, naisten ja miesten yhtäläisiä mahdollisuuksia käsittelevältä neuvoa-antavalta komitealta ja muilta sidosryhmiltä tarpeesta joustavampiin työskentelykäytäntöihin vanhempien tueksi. Koska ne laadittiin myöhemmin kuulemisprosessissa, niistä järjestettiin vain epävirallinen kuuleminen.

## C. Parhaaksi arvioidun vaihtoehdon vaikutukset

**Mitkä ovat parhaaksi arvioidun vaihtoehdon hyödyt (jos parhaaksi arvioitua vaihtoehtoa ei ole, päävaihtoehtojen hyödyt)?**

**Pitkäaikaishoitoon liittyvät etuudet**
Vaihtoehdon 1 ansiosta järjestelmän oikeusvarmuus, oikeudellinen avoimuus ja vakaus paranevat. Erillisessä luvussa, jossa esitetään pitkäaikaishoitoon liittyviä etuuksia koskevat säännöt, tehdään selkeä ero sairausetuuksia ja sosiaaliavustusta koskeviin säännöksiin nähden. Tästä selvennyksestä hyötyvät sekä kansalaiset että laitokset. Täytäntöönpanokustannukset ovat vähäiset, koska nykyjärjestelmä ei muutu merkittävästi. Helpottamalla etuuksien vertailua tällä vaihtoehdolla voitaisiin vähentää kiistoja laitosten välillä ja

[2] Sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista käsittelevässä hallintotoimikunnassa ilmaistut jäsenvaltioiden kannat.

säästää asioiden käsittelyyn käytettyä aikaa ja rahaa. Se on myös johdonmukainen pitkäaikaishoitoa tarvitsevien henkilöiden suojan parantamisen kannalta.

**Työttömyysetuudet**
Parhaaksi arvioidulla vaihtoehdolla varmistetaan vahvempi yhteys toimivaltaisten laitosten ja hakijan välillä. Rajatyöntekijöitä koskeva ehdotus ja etuuksien pidemmän siirtokauden myöntäminen helpottavat todennäköisesti integroitumista työmarkkinoille, ja niillä on näin ollen positiivinen vaikutus liikkuvuutta harjoittaviin työntekijöihin; korvausmenettelyn poistamisella odotetaan olevan kaiken kaikkiaan positiivinen vaikutus. Siirtokauden pidentäminen lisää mahdollisuuksia integroitua työmarkkinoille, mutta sillä ei ole suoria taloudellisia vaikutuksia, koska siirtokausi ei missään tapauksessa ylitä sen perustana olevia oikeuksia.

**Sosiaalietuudet**
Parhaaksi katsotulla vaihtoehdolla selvennetään liikkuvuutta harjoittavien EU:n kansalaisten oikeuksia ja helpotetaan tietoon perustuvien valintojen tekemistä. Se saattaa vähentää sääntelykustannuksia (oikeudenkäynneistä ja oikeudellisesta neuvonnasta aiheutuvat kustannukset) ja tuoda näkyvämmin esiin suojatoimet vastaanottavan jäsenvaltion sosiaaliturvajärjestelmän kannalta mutta suojella samalla kansalaisten oikeuksia näiden harjoittaessa oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen.

**Perhe-etuudet**
Perusskenaarion vaikutus on neutraali. Horisontaalisella vaihtoehdolla c saatetaan vähentää tekijöitä, jotka eivät kannusta työssäkäyviä vanhempia jakamaan lastenhoitovelvollisuuksia. Säätämällä, että etuudet myönnetään vain yksilöllisen oikeuden perusteella, luodaan selvempi ja avoimempi yhteys etuuden myöntävän jäsenvaltion ja etuudensaajan välille. Sillä myös yksinkertaistetaan menettelyjä ja vähennetään näin viranomaisten sääntelykustannuksia ja lyhennetään viiveitä hakemusten käsittelyssä.

Aloitteella ei odoteta olevan vaikutuksia ympäristökysymysten kannalta.

**Mitkä ovat parhaaksi arvioidun vaihtoehdon kustannukset (jos parhaaksi arvioitua vaihtoehtoa ei ole, päävaihtoehtojen kustannukset)?**

**Pitkäaikaishoitoon liittyvät etuudet**
Täytäntöönpanokustannusten odotetaan olevan vähäiset ja pitkällä aikavälillä jäsenvaltiot säästävät tapausta kohti käytettyä aikaa ja rahaa.

**Työttömyysetuudet**
**Kausien yhteenlaskemisen ja etuuksien laskemisen** osalta parhaaksi arvioidulla vaihtoehdolla ei todennäköisesti ole merkittävää vaikutusta menoihin. Nykysääntöihin verrattuna voidaan odottaa vähäisiä säästöjä (29 miljoonaa euroa 23:n raportoivan jäsenvaltion osalta).
Työttömyysetuuksien **toiseen jäsenvaltioon siirtämistä koskevan kauden** pidentämisellä kolmesta kuuteen kuukauteen ei ole suoraa taloudellista vaikutusta, koska siirtokauden kesto ei missään tapauksessa ole pidempi kuin työttömyysetuuksien perustana olevien oikeuksien kesto.
**Rajatyöntekijöiden** työttömyysetuuksien osalta parhaaksi arvioitu vaihtoehto saattaa johtaa maksujen vähäiseen kasvuun (442 miljoonaa euroa verrattuna perusskenaarion 416 miljoonaan euroon).

**Sosiaalietuudet**
Koska kyseessä on voimassa olevan oikeuskäytännön kodifiointi, merkittävämpiä kustannuksia ei odoteta.

**Perhe-etuudet**
Perusskenaarion vaikutus on neutraali. Horisontaalinen vaihtoehto c saattaa tarkoittaa sitä, että jotkin vanhemmat menettävät nykyisen johdettuihin oikeuksiin perustuvan oikeuden, mutta kun otetaan huomioon, että jäsenvaltioissa noudatetaan heikosti vaatimusta myöntää johdetut oikeudet lastenhoitoavustusten osalta, vaikutuksen odotetaan olevan vähäinen. Horisontaalisella vaihtoehdolla saattaa myös olla negatiivisia taloudellisia vaikutuksia, kun toissijaisesti toimivaltaiset jäsenvaltiot joutuvat ehkä maksamaan enemmän etuuksia. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin valita, ovatko ne soveltamatta päällekkäisyyden estäviä sääntöjä, joten mahdolliset taloudelliset vaikutukset ovat vapaaehtoisia. Poikkeuksen vapaaehtoisuus saattaa vähentää muutoksen hyödyllisiä vaikutuksia työssäkäyvien vanhempien osalta.

Aloitteella ei odoteta olevan kielteisiä vaikutuksia ympäristökysymysten kannalta.

**Mitkä ovat vaikutukset yrityksiin, mukaan lukien pk- ja mikroyritykset?**

Yritysten, pk-yritysten ja mikroyritysten osalta ei odoteta suoria vaikutuksia.

**Kohdistuuko jäsenvaltioiden budjettiin ja julkishallintoon merkittäviä vaikutuksia?**

**Pitkäaikaishoitoon liittyvät etuudet:**
Ei sovelleta

**Työttömyysetuudet:**
Ei sovelleta

**Sosiaalietuudet:**
Ei sovelleta

**Perhe-etuudet:**
Horisontaalinen vaihtoehto c saattaa lisätä toissijaisesti toimivaltaisen jäsenvaltion kustannuksia keskimäärin 60 prosenttia, mutta jäsenvaltiot voivat valita, ovatko ne soveltamatta päällekkäisyyden estäviä sääntöjä.

**Onko toimenpiteellä muita merkittäviä vaikutuksia?**

**Pitkäaikaishoitoon liittyvät etuudet**
Uusilla säännöillä edistetään pitkäaikaishoitoon liittyvien etuuksien jouhevampaa yhteensovittamista ja näin liikkumis- ja oleskeluvapautta. Niillä varmistetaan, että kansalaiset, joilla on hoitotarpeita, eivät ole heikommassa asemassa harjoittaessaan oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen EU:ssa.

**Sosiaalietuudet**
Vaihtoehdolla tuodaan näkyvämmin esiin EU:n lainsäädännössä olevat suojatoimet, joilla estetään työvoiman ulkopuolella olevia unionin kansalaisia hyödyntämästä vastaanottavan jäsenvaltion sosiaaliturvajärjestelmää toimeentulonsa rahoittamiseen.

**Työttömyysetuudet**
Etuuksien siirtokauden pidentäminen antaa työnhakijoille mahdollisuuden hyödyntää paremmin Euroopan työmarkkinoita.

**Perhe-etuudet**
Horisontaalisilla vaihtoehdoilla tarjotaan perusoikeuksien parempi suojelu perheeseen liittyvien oikeuksien osalta (33 artiklan 2 kohta) työ- ja perhe-elämän yhteensovittamiseksi.

## D. Seuranta

**Milloin asiaa tarkastellaan uudelleen?**

Komissio arvioi tarkistuksen täytäntöönpanoa viisi vuotta tarkistettujen oikeudellisen puitteiden soveltamisen jälkeen.